

Slovenské Košice, místo, kde jsem se narodil, jsou malé, ale krásné. Jak se později ukázalo, rodné hnízdo mi začalo být časem trochu těsné. Ale takové asi připadá všem ambiciózním mládatům před odletem. Vracím se sem pořád rád... Narodil jsem se jako chtěné a očekávané dítě, na začátku srpna (3. srpna 1956, podle mne ve velmi dobrém znamení, jako pravý Lev – přesně v pülce znamení). V prvních letech svého života jsem si neuvědomoval, že nějaké znamení existuje, zato později mi znalost toho, co mé znamení nese s sebou, v leccčems hodně pomohla. V rodině mě kromě rodičů očekávali dva starší bratři, o deset let starší Jano a Petr, starší o šest let. Kupodivu rodiče nečekali holčičku, už dopředu počítali s dalším klukem. Jaké že jsem byl dítě? Normální, hodně zvědavé. Stal jsem se miláčkem celé rodiny – svůj přídomek, nejmladší z rodu Margitů, „Pišta“, jsem si dobře uvědomoval a přiznávám, že jsem ho, hlavně v období kolem puberty, uměl využívat.

Moje maminka Edita je poloviční Maďarka, její otec se jmenoval Farkaš, hrál jako činoherec v Košickém divadle a jedno období byl také ředitelem této scény. Jako zvláštní souvislost našeho rodu, jisté kontinuity, maminka měla datum porodu stanovené na pozdější dobu, a když jsem se narodil ve stejný den jako dědeček, byla šokovaná, přála prý si, abych jednou dosáhl podobně zajímavého postavení jako on. Dědeček Farkaš byl v Košicích velmi oblíbený, já sám si na něj ovšem, stejně jako na babičku, téměř nepamatuju. Podle různých svědectví býval jako direktor mí-

rumilovný a sympatický. Rád tomu věřím – jednou jsem dědečka sledoval ze staříckého záznamu hry, kde účinkoval. Bohužel další vzpomínky na své prarodiče nemám, znám je jen ze střípků vyprávění. Jen velmi matně si vybavuji, že jsem s babičkou chodíval na přístavky do Košického divadla: dívali jsme se společně na pohádky. Divadlo mě už jako malého kluka oslovovalo, nejvíc na mě působila jevištní světla a nádherná plocha jeviště...

Moje máma kromě péče o početnou rodinu pracovala jako ředitelka městské pobočky Sazky a Sportky. V zaměstnání byla stále obklopená společností, miluje lidi a nadevše pak komunikaci s nimi. Zním už dokonale její osobní přímou úměru radosti, která znamená, že čím víc osob se v její blízkosti pohybuje a čím jsou mladší, tím lépe a veseleji se cítí. Odmalička si pamatuju, že mámě lidé říkali „Grófká“ nebo „Čardášová princezna“ – zvykl jsem si na to a ani mne ta přezdívka nepřekvapovala. Jednou mne, už jako studenta konzervatoře, pozvala doktorka do ordinace slovy: „Tak, Štefan Margita s Čardášovou princeznou, pojdte dovnitř!“ Myslím, že hodně ze své povahy jsem zdědil po mámě, určitě v rysu milé, zdravé drzosti. Máma se třeba nikdy nezabývala tím, že před ní stojí padesát lidí na banány, ona je měla za pět minut, vždycky to nějak udělala. Táta Jan byl ovšem její pravý opak, ten by stál v obchodě poctivě i tři hodiny... Máma byla o dva roky starší než táta, a pokud si pamatuji, musela mít s třemi kluky na nás, jak se říká, tvrdou palici. Moc s námi o věcech nediskutovala,

když třeba řekla, že se vynese smetí, a ti dva starší prohlásili s odkazem na mne: „To Štefan!“, a já neudělal nic, máma ještě chvilku počkala, a pak nám vysypala koš rovnou na podlahu do pokoje. Žádné rozčilování, ale moc se s námi nepárala, i tak si ale užila své.

Bydleli jsme v prvním patře. V domě opravovali střechu a my tři jsme do té výšky vylezli, naplnili jsme si předtím koupené prezervativy vodou a házeli je dolů. Jak známo, gumová ochrana je velmi odolná záležitost, divím se dodnes, že se tehdy nikomu nic nestalo. Jasně, pár facek potom padlo. Anebo: v centru Košic, kde jsme měli byt s balkonem ve třetím patře, jsme se všichni tři jednou dohodli, že prolezeme zábradlí a dostaneme se až na konec balkonu. Máma přišla v nejlepším, když se její benjamínek konečně ocitl až na druhém konci! Dostala mne odtud sice v klidu, ale byla prý na infarkt. Pak nás všechny tři pěkně zmastila. Párkrát jsem od ní chytil pořádný pohlavek a jen se divím, že jich nebylo víc... Když někdy doma vzpomínáme, máma se smíchem dodává, že jsme sice byli hrozní, ale že nejhorší byl „ten čtvrtý“, táta – ten totiž neposlouchal vůbec. Máma si vybrala zaměstnání, do kterého nemusela brzy vstávat – nesnáším podobně jako ona časné odjezdy, ranní vstávání, mívám téměř celý den zničený. Vydržím jako správná sova být bdělý dlouho do noci, ale ranní hodiny z celé duše nenávidím. Máma pracovala sice až od deseti, ale mnohdy také třeba do šesti.

A táta? Byl šéfem zdejší elektrárny, ale co nás děti nejvíc zajímalo, byla jeho mnoholetá činnost v Mezinárodním

maratonu míru. Spadal pod něj také košický stadion, kde se pořádaly koncerty, a ty nás tři zajímaly. Jinak jsme o tenhle běžecký svátek nijak zvlášť nestáli, nebyli jsme sportovně založení. Naučil jsem se sice lyžovat, bruslit, jezdil jsem samozřejmě na kole, ale jen Jano, jako jediný ze tří bratrů, chodil dlouhé roky na šerm. Ostatně právě on, který se tátovi nejvíc podobá, po něm také převzal štafetu organizace tradičního košického běhu. Pokud chce někdo analyzovat náš vztah s Hankou od úplných začátků, tak jsme se poprvé setkali na stadionu v Košicích. Mělo to jen jednu vadu – ona o mně nevěděla. Na koncertech Hany Zagorové jsem totiž sedával v první řadě, volňásky byly jedinou pro tátu snesitelnou formou „protekce“. Táta byl dlouhé roky hlavou celého maratonu, věnoval se mu od konce ročníku a vyhlášení vítězů až do startu dalšího ročníku. Jeho datum bylo přesně stanovené na první říjnový víkend – to vždycky dopředu trpěl, přál si, aby vyšlo počasí, a toužil po větším uznání celé akce. Celé vypětí několika měsíců před konáním každého dalšího běhu bylo tak velké, že se dokonce stabilní stres stal největší příčinou tátova pozdějšího srdečního infarktu. Každý rok navštěvoval maraton jako čestný host, ta královská disciplína se pro něj skutečně stala celoživotním koníčkem. Po tátovi jsem „převzal“ hodně z celkové fyziognomie, výraz i výšku. Teď, po svém zhubnutí, se mu prý podobám čím dál víc.

Rodiče jsem vždycky vnímal jako báječný manželský pár. Bylo zvláštní, že když se někdy spolu chytily, pohádali

se, nejednalo se obyčejně o komplikovanou věc, ale naopak běželo o hloupou maličkost. A když už vznikla šarvátka? Ta potom trvala třeba tři dny... Táta, který rád vařil, vešel do kuchyně a prohodil poznámku, že by to vařil trochu jinak. Kvůli koření nebo omáčky byli schopní se pohádat a dlouho spolu nemluvit! Jako dítě jsem nad tím mudroval s neodbytnou otázkou: Proč jen se kvůli jídlu může někdo hádat? Ale poučení jsem si z toho vzal: když někdy vařím a vidím, že pokrm nechutná, je mi to fuk a nabídnu něco jiného. Hanka je v tomhle jiná, trápí ji, když si dá s něčím práci a ono se to nepovede. Stalo se to vlastně jen jednou, v úplném začátku našeho vztahu, že zkazila koprovou omáčku...

Naši se v Košicích seznámili, vzali se a máma stále stojí (i po své devadesátce) za zájmy svých dětí. Doma jsme měli naprosto přímé vztahy, všechno se říkalo pěkně na rovinu. Samozřejmě, někdy se ostře diskutovalo, ale všichni jsme věděli, že chceme dospět k nějakému řešení. Máma uměla skutečně vykouzlit správné voňavé zázemí doma, po kterém každé dítě touží. Snad právě pro přípravy na první Vánoce v Košicích jsem si tyhle svátky uchoval jako nejmilovanější. Hodně dlouho jsme díky celé atmosféře u nás doma věřili, že existuje Ježíšek. Nepsali jsme mu sice jako jiné děti, nikdy jsme nebyvali ani u stavění stromečku. Šlo o stabilní součást rodinného rituálu. Táta na Štědrý den někam pravidelně zmizel a máma tvrdila, že šel přikoupit rybu, protože bylo málo porcí – prostě nás klasicky rok co rok oblbovali. Byl jsem dost hodné

dítě a vánoční dárky jsem pečlivě ochraňoval – měl jsem je ještě o hodně let později.

*Divadlo mě už jako malého kluka oslovovalo, nejvíc na mě působila jevištní světla a nádherná plocha jeviště...*

Velmi často jsme se vypravovali z Košic do Budapešti a už při těch dětských cestách jsem cítil obrovský rozdíl mezi těmi dvěma krajinami. Dlouho jsem tomu všemu nerozuměl, ale naše cesty jsem vychutnával: vždyť za pouhé dvě a půl hodiny jízdy vlakem jsem se ocitl někde úplně jinde. Byl jsem nadšený z plných výloh a krásného zboží. Jednou si mého nadšení všiml kolemjdoucí starý pán a povídal: Jednou to všechno bude u vás! Každý rok jsme také s rodiči jezdili k Balatonu. Jednou, právě o prázdninách roku 1968, dostal táta nabídku z práce na zájezd na Makarskou riviéru. Pojedeme k moři! Skutečně nejlepší myslitelný dárek k mým srpnovým narozeninám. Jen jednu chybu tohle slunné léto mělo, na očekávaný výlet za hranice běžných možností s námi neodjel bratr Jano, který neudělal zkoušku z matematiky. Proseděl jsem noční cestování v naprosté nedočkavosti, jaké vlastně to moře bude? Na místo jsme dojeli ještě v noci za hrozného počasí, ale ráno bylo nádherně slunečné. Otevřel jsem balkonové dveře dokořán a uviděl všechnu tu nádheru – palmy a vlnobití.

O dvě hodiny později se nám kdosi z místních snažil vysvětlit, že jsou u nás Rusové. Kdybychom tehdy byli jako

rodina kompletní, asi by se můj život odvíjel docela jinak. Máma totiž všechny hosty lákala vůněmi svých pokrmů. Jednou připravila pikantní lečo a naši němečtí sousedé nám po ochutnávce nabídli pomoc při otevření maďarské restaurace v Německu. Zůstali jsme na Makarské čtrnáct dní, bez jediné zprávy o bratrovi, a prvním vlakem jsme se vrátili domů. Mámu si vybavuju smutnou a v slzách, nejistou a v očekávání, zda najde svého nejstaršího v pořádku. Od té doby jsem nikdy na Makarské riviéře nebyl, ale přál bych si se tam ještě někdy vrátit. Už kvůli lidem, kteří se chovali báječně, při nákupu na trhu nám zboží dávali zadarmo, vozili nás na výlety, aby nás trochu zabavili a odvedli od starostí. První vzpomínka spojená s mořem měla hořkosladkou příchut, ale dodnes mám před očima tu jasnou kouli slunce a vlny v azurovém moři. Mořská pláň pro mne sice zůstává nikdy nekončící záhadou, ale pokaždé vítaným, báječným místem pro relaxaci.

Začal jsem chodit do školy a hned začaly i problémy. Jako žák jsem býval strašný. Zajímavé ovšem bylo, že i když jsem někdy nosil domů pětky, učitelé se mi snažili pomáhat. Katastrofální byl mimo jiné vztah k hudební výchově! Vyučovací předměty se mi v hlavě dělily na ty zábavné a ty, co jsem nesnášel. Když nade mnou zase už visel další průšvih, přicházel jsem domů a říkal mámě: „Prosím, obleč se hezky, musíš do školy!“ Táta takové věci ani neuměl – udělal by to pouze ve zcela hraniční situaci. Až na konzervatoři jsem se začal učit o hodně líp...